

EXPLANATORY NOTES

DEDDF TRETH TRAFODIADAU TIR A GWRTHWEITHIO OSGOI TRETHI DATGANOLEDIG (CYMRU) 2017

RHAGARWEINIAD

CEFNDIR Y DDEDDF

CYMHWYSO'R DDEDDF

TROSOLWG CYFFREDINOL O'R DDEDDF

SYLWEBAETH AR YR ADRANNAU

RHAN 1 – TROSOLWG

RHAN 2 – Y DRETH A'R PRIF GYSYNIADAU

Adran 2 - Treth trafodiadau tir

Adrannau 3–5 - Trafodiadau tir, buddiant trethadwy a buddiant esempt

Adran 6 - Caffael a gwaredu buddiant trethadwy

Adran 7 - Y prynwr a'r gwerthwr

Adran 8 - Trafodiadau cysylltiol

Adran 9 - Tir sy'n rhannol yng Nghymru ac yn rhannol yn Lloegr

Adran 10 - Contract a throsglwyddo

Adran 11 - Contract sy'n darparu ar gyfer trosglwyddo i drydydd parti

Adran 12 - Contract sy'n darparu ar gyfer trosglwyddo i drydydd parti: effaith trosglwyddiad hawliau

Adran 13 - Trafodiadau cyn-gwblhau

Adran 14 - Ystyr cyflawni'n sylweddol

Adran 15 - Opsiynau a hawliau rhabgrynu

Adran 16 - Cyfnewidiadau

Adrannau 17-18 - Trafodiadau trethadwy a chydabyddiaeth drethadwy

These notes refer to the Deddf Treth Trafodiadau Tir a Gwrthweithio Osgoi Trethi Datganoledig (Cymru) 2017 (c.1)

Adrannau 19-20 - Cydnabyddiaeth ddibynnol, ansicr, neu heb ei chanfod

Adran 21 - Blwydd-daliadau

Adrannau 22-23 - Gwerth marchnadol tybiedig ac Eithriadau

RHAN 3 – CYFRIFO TRETH A RHYDDHADAU

Adrannau 24–29 - Cyfrifo treth

Adrannau 30–31 - Rhyddhadau

RHAN 4 – LESOEDD

Adran 32 - Lesoedd

RHAN 5 – CYMHWYSO’R DDEDDF A DCRHT I BERSONAU A CHYRFF PENODOL

Adran 33 - Cwmnïau

Adran 34 - Cynlluniau ymddiriedolaeth unedau

Adran 35 - Cwmnïau buddsoddi penagored

Adran 36 - Cynlluniau contractiol awdurdodedig cyfberchnogaeth

Adran 37–40 - Cydbrynwyr

Adrannau 41-42 - Partneriaethau ac Ymddiriedolaethau

Adran 43 - Personau sy’n gweithredu fel cynrychiolwyr

RHAN 6 – FFURFLENNI TRETH A THALIADAU

Adran 44 - Dyletswydd i ddychwelyd ffurflen dreth

Adrannau 45-46 - Trafodiadau hysbysadwy

Adrannau 47-52 - Addasiadau

Adrannau 53-55 - Datganiadau

Adrannau 56-57 - Rhwymedigaeth ar gyfer treth a thalu treth

Adran 58 - Ceisiadau gohirio yn achos cydnabyddiaeth ddibynnol neu ansicr

Adran 59 - Cyfrifo’r swm y gellir ei ohirio

Adran 60 - Ceisiadau gohirio: hysbysiadau o benderfyniadau ACC

Adran 61 - Ceisiadau gohirio: effaith penderfyniad ACC

Adran 62 - Amrywio ceisiadau gohirio

Adran 63 - Methu â chydymffurfio â chytundeb ACC i ohirio

Adran 64 - Rheoliadau ynghylch gohirio treth

Adran 65 - Cofrestru trafodiadau tir

RHAN 7 – Y RHEOL GYFFREDINOL YN ERBYN OSGOI TRETHI

Adran 66 - Y rheol gyffredinol yn erbyn osgoi trethi

Adran 81A DCRhT - Ystyr “y rheol gyffredinol yn erbyn osgoi trethi” a throsolwg ohoni

Adran 81B DCRhT - Trefniadau osgoi trethi

Adran 81C DCRhT - Trefniadau artiffisial i osgoi trethi

Adran 81D DCRhT - Ystyr “treth” a “mantais drethiannol”

Adran 81E DCRhT - Addasiadau i wrthweithio manteision treth

Adran 81F DCRhT - Hysbysiad gwrthweithio arfaethedig

>Adran 81G DCRhT - Hysbysiad gwrthweithio terfynol

Adran 81H DCRhT - Achosion mewn cysylltiad â'r rheol gyffredinol yn erbyn osgoi trethi

Adran 81I DCRhT - Y rheol gyffredinol yn erbyn osgoi trethi: cychwyn a darpariaeth drosiannol

RHAN 8 – DEHONGLI A DARPARIAETHAU TERFYNOL

Adrannau 67-75 Dehongli

Adran 76 – Diwygadau i DCRhT

Adran 77 – Adolygiad annibynnol o'r dreth trafodiadau tir

Adrannau 78-82 – Darpariaethau terfynol

Atodlen 1 – Trosolwg o'r Atodlenni

Atodlen 2 – Trafodiadau cyn-gwblhau

RHAN 1 – CYFLWYNIAD A CHYSYNIADAU ALLWEDDOL

Cymhwyso'r Atodlen

Ystyr trafodiad cyn-gwblhau

Ni chodir treth ar drosglwyddai oherwydd y trafodiad cyn-gwblhau

RHAN 2: TRAFODIADAU CYN-GWBLHAU SY'N ASEINIO HAWLIAU

These notes refer to the Deddf Treth Trafodiadau Tir a Gwrthweithio Osgoi Trethi Datganoledig (Cymru) 2017 (c.1)

Trafodiadau cyn-gwblhau sy'n aseinio hawliau

Aseinio hawliau: cymhwysio rheolau ynghylch cwblhau a chydabyddiaeth

Aseinio hawliau: trin y trosglwyddwr fel pe bai'n gwneud caffaeliad ar wahân

Trafodiadau tir tybiannol: effaith dadwneud etc. yn dilyn cyflawni'n sylweddol

Aseinio hawliau mewn perthynas â rhan yn unig o'r contract gwreiddiol

Aseinio hawliau: cyfeiriadau at "y gwerthwr"

RHAN 3 - TRAFODIADAU CYN-GWBLHAU SY'N DROGLWYDDIADAU ANNIBYNNOL

Trosglwyddiadau annibynnol: cydnabyddiaeth a chyflawni'n sylweddol

Cyfeiriadau at "y gwerthwr" mewn achosion sy'n ymwneud â throsglwyddiadau annibynnol

RHAN 4 - RHEOL ISAFSWM Y GYDNABYDDIAETH

Rheol isafswm y gydnabyddiaeth

Yr isafswm cyntaf

Yr ail isafswm

RHAN 5 - RHYDDHADAU

Rhyddhad i'r trosglwyddwr: aseinio hawliau

Rhyddhad i'r prynwr gwreiddiol: is-werthiannau cymwys

Atodlen 3 – Trafodiadau sy'n esempt rhag codi treth arnynt

Dim cydnabyddiaeth drethadwy

Caffaeliadau gan y Goron

Trafodiadau mewn cysylltiad ag ysgariad neu ddiddymiad partneriaeth sifil etc.

Cydsyniadau a pherchnogiadau gan gynrychiolwyr personol ac amrywio gwarediadau testamentaidd etc.

P#er i ychwanegu, i dynnu ymaith neu i amrywio esemptiadau

Atodlen 4 – Cydnabyddiaeth drethadwy

These notes refer to the Deddf Treth Trafodiadau Tir a Gwrthweithio Osgoi Trethi Datganoledig (Cymru) 2017 (c.1)

Arian neu gyfwerth ariannol

Treth ar werth

Cydnabyddiaeth ohiriedig

Dosrannu teg a rhesymol

Cyfnewidiadau

Darnddosbarthu etc.: diystyru buddiant presennol

Prisio cydnabyddiaeth anariannol

Dyled fel cydnabyddiaeth

Achosion pan na fodlonir amodau ar gyfer esemptiad yn llawn

Cyfnewid symiau mewn arian tramor

Gwneud gwaith

Darparu gwasanaethau

Trafodiad tir yr ymrwymir iddo o ganlyniad i gyflogaeth

Indemniad a roddir gan gyflogwr

Prynwr yn agored i dalu treth etifeddiant

Prynwr yn agored i dreth ar enillion cyfalaf

Costau breinio

Trefniadau sy'n ymwneud â chyrrff cyhoeddus neu addysgol

Atodlen 5 – Trafodiadau eiddo preswyl cyfraddau uwch

RHAN 2 - PRYNWR SY'N UNIGOLYN: TRAFODIADAU ANNEDD UNIGOL

Trafodiadau eiddo preswyl cyfraddau uwch

Prynwr sydd â phrif fuddiant mewn annedd arall

Dau brynwr neu ragor

Eithriad ar gyfer buddiant yn yr un brif breswylfa

Eithriad ar gyfer disodli prif breswylfa

Disodli prif breswylfa: trafodiadau yn ystod y cyfnod interim

RHAN 3 - PRYNWR SY'N UNIGOLYN: TRAFODIADAU ANHEDDAU LLUOSOG

RHAN 4 - PRYNWR NAD YW'N UNIGOLYN

These notes refer to the Deddf Treth Trafodiadau Tir a Gwrthweithio Osgoi Trethi Datganoledig (Cymru) 2017 (c.1)

RHAN 5 - DARPARIAETHAU ATODOL

Darpariaeth bellach mewn cysylltiad â'r eithriad ar gyfer disodli prif breswylfa

Priodau a phartneriaid sifil yn prynu ar eu pen eu hunain

Ad-drefnu eiddo ar ôl ysgariad, diddymiad partneriaeth sifil etc.

Setliadau ac ymddiriedolaethau noeth

Partneriaethau

Trefniadau cyllid arall

Prif fuddiannau mewn anheddau a gyd-etifeddir

RHAN 6 - DEHONGLI

Atodlen 6 – Lesoedd

RHAN 2 - HYD LES A THRIN LESOEDD SY’N GORGYFFWRDD

Lesoedd cyfnod penodol

Lesoedd sy’n parhau ar ôl cyfnod penodol

Lesoedd sy’n parhau ar ôl cyfnod penodol: rhoi les newydd

Lesoedd am gyfnod amhenodol

Lesoedd cysylltiol olynol

Rhent ar gyfer cyfnod o orgyffwrdd os rhoddir les bellach

Tenant yn dal drosodd: ôl-ddyddio les newydd i flwyddyn flaenorol

RHAN 3 - RHENT A CHYDNABYDDIAETH ARALL

These notes refer to the Deddf Treth Trafodiadau Tir a Gwrthweithio Osgoi Trethi Datganoledig (Cymru) 2017 (c.1)

Rhent

Rhent amrywiol neu ansicr

Adolygiad rhent cyntaf yn chwarter olaf y bumed flwyddyn

Addasu treth pan bennir y rhent ar y dyddiad ailystyried

Tandaliad treth pan bennir rhent ar y dyddiad ailystyried

Gordaliad treth pan bennir rhent ar y dyddiad ailystyried

Premiymau gwrthol

Rhwymedigaethau etc. tenantiaid nad ydynt yn cyfrif fel cydnabyddiaeth drethadwy

Ildio les bresennol am les newydd

Aseinio les: aseinau yn ymgymryd â rhwymedigaethau

Benthyciad neu flaendal mewn cysylltiad â rhoi neu aseinio les

RHAN 4 - CYTUNDEBAU AR GYFER LES, ASEINIADAU AC AMRYWIADAU

Cytundeb ar gyfer les

Aseinio cytundeb ar gyfer les

Achosion pan fo aseinio les yn cael ei drin fel rhoi les

Aseinio les

Gostwng rhent neu leihau cyfnod neu amrywio les mewn ffordd arall

Trin cynnydd mewn rhent fel rhoi les newydd: amrywio les yn ystod y 5 mlynedd gyntaf

RHAN 5 - CYFRIFO'R DRETH SYDD I'W CHODI

These notes refer to the Deddf Treth Trafodiadau Tir a Gwrthweithio Osgoi Trethi Datganoledig (Cymru) 2017 (c.1)

Lesoedd preswyl, lesoedd amhreswyl a lesoedd cymysg

Dim treth i'w chodi mewn cysylltiad â rhent: lesoedd preswyl

Cyfraddau treth a bandiau treth: elfen rhent lesoedd amhreswyl a lesoedd cymysg

Cyfrifo'r dreth sydd i'w chodi mewn cysylltiad â rhent: lesoedd amhreswyl a lesoedd cymysg

Cyfrifo'r dreth sydd i'w chodi mewn cysylltiad â rhent: trafodiadau cysylltiol

Gwerth net presennol

Y gyfradd disgownt amser

Treth sydd i'w chodi mewn cysylltiad â chydabyddiaeth ar wahân i rent: cyffredinol

Treth sydd i'w chodi mewn cysylltiad â chydabyddiaeth ar wahân i rent: lesoedd cymysg

Y rhent perthnasol

Atodlen 7 – Partneriaethau

RHAN 2 - DARPARIAETHAU CYFFREDINOL

RHAN 3 – TRAFODIADAU CYFFREDIN GAN BARTNERIAETH

RHAN 4 - TRAFODIADAU SY'N YMWNEUD Â THROSGLWYDDIADAU I BARTNERIAETH

RHAN 5 - TRAFODIADAU SY'N YMWNEUD Â THROSGLWYDDIADAU O BARTNERIAETH

RHAN 6 - TRAFODIADAU ERAILL SY'N YMWNEUD Â PHARTNERIAETHAU

RHAN 7 - CYMHWYSO RHANNAU 5 A 6 MEWN PERTHYNAS Â LESOEDD

RHAN 8 - TROSGLWYDDIADAU SY'N YMWNEUD Â PHARTNERIAETHAU BUDDSODDI MEWN EIDDO

RHAN 9 - CYMHWYSO ESEMPTIADAU, RHYDDHADAU, DARPARIAETHAU DCRHT A DARPARIAETHAU HYSBYSU

Atodlen 8 – Ymddiriedolaethau

Atodlen 9 – Rhyddhad gwerthu ac adlesu

Atodlen 10 – Rhyddhadau cyllid eiddo arall

RHAN 2 - Y RHYDDHADAU

These notes refer to the Deddf Treth Trafodiadau Tir a Gwrthweithio Osgoi Trethi Datganoledig (Cymru) 2017 (c.1)

Tir a werthir i sefydliad ariannol ac a lesir i berson

Tir a werthir i sefydliad ariannol ac a ailwerthir i berson

RHAN 3 - AMGYLCHIADAU PAN NA FO TREFNIADAU WEDI EU RHYDDHAU

Dim rhyddhad pan fo rhyddhad gr#p, rhyddhad caffael neu ryddhad atgyfansoddi ar gael

Tir a werthir i sefydliad ariannol ond bod trefniadau ar waith i drosglwyddo rheolaeth y sefydliad

RHAN 4 - BUDDIANT ESEMPT

Buddiant a ddelir gan sefydliad ariannol yn fuddiant esempt

Atodlen 11 – Rhyddhad bondiau buddsoddi cyllid arall

RHAN 2 - NID YW DYRODDI, TROSGLWYDDO NAC ADBRYNU HAWLIAU O DAN FOND I'W TRIN FEL TRAFODIADAU TRETHADWY

RHAN 3 - AMODAU AR GYFER GWEITHREDU RHYDDHADAU ETC.

RHAN 4 - RHYDDHAD AR GYFER TRAFODIADAU PENODOL

Disodli ased

Atodlen 12 – Rhyddhad ar gyfer ymgorffori partneriaeth atebolrwydd cyfyngedig

Atodlen 13 – Rhyddhad ar gyfer caffaeliadau sy'n ymwneud ag anheddau lluosog

Trafodiadau y mae'r Atodlen hon yn gymwys iddynt

Pennu swm y dreth sydd i'w chodi

Adeiladau penodol sydd eto i'w hadeiladu neu i'w haddasu i gyfrif fel annedd

Atodlen 14 – Rhyddhad ar gyfer caffaeliadau penodol o anheddau

RHAN 2 - RHYDDHAD AR GYFER CAFFAELIADAU PENODOL O ANHEDDAU

RHAN 3 - RHYDDHAD AR GYFER TRAFODIADAU YR YMRWYMR IDDYNT GAN BERSONAU SY'N ARFER HAWLIAU AR Y CYD

Atodlen 15 – Rhyddhad ar gyfer trafodiadau penodol sy'n ymwneud â thai cymdeithasol

RHAN 2 - RHYDDHAD HAWL I BRYNU

Rhyddhad ar gyfer trafodiad hawl i brynu

RHAN 3 - LESOEDD RHANBERCHNOGAETH

These notes refer to the Deddf Treth Trafodiadau Tir a Gwrthweithio Osgoi Trethi Datganoledig (Cymru) 2017 (c.1)

Rhyddhad les ranberchnogaeth: dewis triniaeth gwerth marchnadol

Rhent i les ranberchnogaeth: y swm y codir treth arno

RHAN 4 - YMDDIRIEDOLAETHAU RHANBERCHNOGAETH

Ymddiriedolaethau rhanberchnogaeth: ystyr ymddiriedolaeth ranberchnogaeth a themau allweddol eraill

Ymddiriedolaethau rhanberchnogaeth: y prynwr

Ymddiriedolaethau rhanberchnogaeth: dewis triniaeth gwerth marchnadol

Ymddiriedolaethau rhanberchnogaeth: trosglwyddo pan ddaw'r ymddiriedolaeth i ben

Ymddiriedolaethau rhanberchnogaeth: trafodiadau cynyddu perchentyaeth

Ymddiriedolaethau rhanberchnogaeth: trin taliadau ychwanegol pan na fo dewis wedi ei wneud

Ymddiriedolaethau rhanberchnogaeth: datganiad a chynyddu perchentyaeth etc. heb fod yn gysylltiol

Rhent i ymddiriedolaeth ranberchnogaeth: y swm y codir treth arno

RHAN 5 - RHENT I FORGAIS

Rhent i forgais: cydnabyddiaeth drethadwy

RHAN 6 - RHYDDHAD AR GYFER CAFFAELIADAU PENODOL GAN LANDLORDIAID CYMDEITHASOL COFRESTRDIG

Atodlen 16 – Rhyddhad gr#p

RHAN 2 - Y RHYDDHAD

RHAN 3 - CYFYNGIADAU AR ARGAELEDD RHYDDHAD GR#P

RHAN 4 - TYNNU RHYDDHAD YN ÔL

RHAN 5 - ADENNILL RHYDDHAD GAN BERSONAU PENODOL

Atodlen 17 – Rhyddhad atgyfansoddi a rhyddhad caffael

RHAN 2 - RHYDDHAD ATGYFANSODDI

RHAN 3 - RHYDDHAD CAFFAEL

RHAN 4 - TYNNU'N ÔL RYDDHAD ATGYFANSODDI NEU RYDDHAD CAFFAEL

These notes refer to the Deddf Treth Trafodiadau Tir a Gwrthweithio Osgoi Trethi Datganoledig (Cymru) 2017 (c.1)

Achosion pan na chaiff rhyddhad atgyfansoddi neu ryddhad caffael ei dynnu'n ol

Tynnu'n ôl ryddhad atgyfansoddi neu ryddhad caffael yn achos trosglwyddiad dilynol nad yw'n esempt

RHAN 5 - ADENNILL RHYDDHAD ATGYFANSODDI NEU RYDDHAD CAFFAEL

Atodlen 18 – Rhyddhad elusennau

Trafodiadau sy'n gymwys i gael rhyddhad

Tynnu rhyddhad elusennau yn ôl

Elusen nad yw'n elusen gymwys

Pryniant ar y cyd gan elusen gymwys a pherson arall: rhyddhad rhannol

Tynnu rhyddhad rhannol yn ôl

Rhyddhad rhannol: elusen nad yw'n elusen gymwys

Cymhwyso'r Atodlen hon i ymddiriedolaethau penodol

Atodlen 19 – Rhyddhad i gwmnïau buddsoddi penagored

Rhyddhad rhag treth trafodiadau tir: trosi ymddiriedolaeth unedau awdurdodedig yn gwmni buddsoddi penagored

Rhyddhad rhag treth trafodiadau tir: cyfuno ymddiriedolaeth unedau awdurdodedig gyda chwmni buddsoddi penagored

Atodlen 20 – Rhyddhad ar gyfer caffaeliadau gan gyrff cyhoeddus a chyrff iechyd

Rhyddhad ar gyfer caffaeliadau penodol sy'n ymwneud â chyrff cyhoeddus

Rhyddhad ar gyfer caffaeliadau gan gyrff penodol y gwasanaeth iechyd

Atodlen 21 – Rhyddhad prynu gorfodol a rhyddhad rhwymedigaethau cynllunio

Rhyddhad am bryniant gorfodol sy'n hwyluso datblygiad

Rhyddhad am gydymffurfio â rhwymedigaethau cynllunio

Atodlen 22 – Rhyddhadau amrywiol

These notes refer to the Deddf Treth Trafodiadau Tir a Gwrthweithio Osgoi Trethi Datganoledig (Cymru) 2017 (c.1)

Rhyddhad goleudai

Rhyddhad lluoedd arfog sy'n ymweld a rhyddhad pencadlysoedd milwrol rhyngwladol

Rhyddhad ar gyfer eiddo a dderbynnir i dalu treth

Rhyddhad cefnffyrdd

Rhyddhad ar gyfer cyrff a sefydlir at ddibenion cenedlaethol

Rhyddhad ar gyfer ad-drefnu etholaethau Seneddol

Rhyddhad cymdeithasau adeiladu

Rhyddhad cymdeithasau cyfeillgar

Rhyddhad cymdeithasau cydweithredol a chymdeithasau budd cymunedol a rhyddhad undebau credyd

Atodlen 23 – Diwygiadau i Ddeddf Casglu a Rheoli Trethi (Cymru) 2016

COFNOD Y TRAFODION YNG NGHYNULLIAD CENEDLAETHOL CYMRU